

Uchwała Nr XXX/236/21

Rady Miejskiej w Rynie

z dnia 30 marca 2021r.

w sprawie przyjęcia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2024 w Gminie Ryn”

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2020r, poz.713 z późn. zm.) w związku z art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.), Rada Miejska w Rynie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2024 w Gminie Ryn”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ryn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Rynie

Juliusz Brant

Załącznik do uchwały Nr XXX/236/21

Rady Miejskiej w Rynie

z dnia 30 marca 2021r.

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021 - 2024

W GMINIE RYN

RYN 2021 ROK

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. Podstawa prawna programu.....	4
1. Przemoc w rodzinie-podstawy teoretyczne programu.....	5
2. Definicja przemocy domowej.....	5
3. Definicja przemocy w rodzinie.....	5
4. Objawy pozwalające rozpoznać przemoc w rodzinie.....	6
5. Cykle przemocy domowej.....	7
II. Cel główny	8
III. Cele szczegółowe.....	8
IV. Działania.....	8
V. Założenia programowe.....	9
VI. Realizatorzy programu.....	9
VII. Podstawowe zadania.....	9
VIII. Zasady pomocy.....	11
IX. Przewidywane efekty realizacji programu.....	11
X. Źródła finansowania.....	11

WSTĘP

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym tworzy się „**Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2024 w Gminie Ryn**” zwany dalej Programem. Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Ryn a zwłaszcza osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami doświadczającymi przemocy.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.);

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.);

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 poz. 1876 ze zm.);

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359);

Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011r, w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);

Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 125, poz.842);

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.)

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 7 września 1991r o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.)

II. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE PROGRAMU:

1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

„(...) przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności (...)” (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

W Polsce przemoc w rodzinie była przez wiele lat tematem tabu, gdyż uważano, że nie należy wtrącać się w czyjeś sprawy rodzinne. Natomiast sprawcy przemocy mogli czuć się bezkarni. Osoby doznające przemocy były osamotnione i nie miały większej nadziei na pomoc z zewnątrz. Za sprawą wejścia w życie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) przemoc w rodzinie została podniesiona do rangi problemu.

W świetle w/w ustawy przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób będących członkami rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Definicja przemocy w rodzinie wg. Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – „przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”. Przemoc w rodzinie to specyficzny rodzaj przemocy. Jest tym bardziej okrutna, że ból zadaje osoba najbliższa, od której oczekuje się czułości, opieki i bezpieczeństwa.

2. Rodzaje przemocy w rodzinie i jej konsekwencje.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy. Wyróżniamy między innymi:

przemoc fizyczną – czyli wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;

przemoc psychiczną – obejmującą działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;

przemoc seksualną – polegającą na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;

przemoc ekonomiczną – do której zalicza się wszelkie działania prowadzące do całkowitego, finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;

zaniedbanie – zaliczyć możemy tutaj niezaspokajanie potrzeb życiowych i emocjonalnych dziecka, brak ciepła, czułości, uwagi.

Przemoc, która ma miejsce w rodzinie należy do doświadczeń traumatycznych. Odbija się na zdrowiu psychicznym i fizycznym jednostki. Prowadzi do poważnych i długotrwałych problemów ujawniających się często w życiu dorosłym jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

3. Objawy pozwalające rozpoznać przemoc w rodzinie

Przemoc jest zjawiskiem negatywnym o dużej szkodliwości dla jednostki. Każdy jej rodzaj charakteryzuje się określonymi syndromami.

Jeśli chodzi o przemoc fizyczną to jest ją najłatwiej zdiagnozować. Jednakże w przypadku dziecka nie zawsze można odróżnić skutki przemocy od skutków przykrego wypadku. Do niepokojących objawów należą między innymi :

- sińce i obrzęki, otarcia naskórka, krwawe pręgi i regularne przebarwienia skóry, krwawe plamy na bieliźnie, nietypowe oparzenia, klute i cięte rany, blizny, infekcje skórne i zakażenia, częste złamania, zwiększona wrażliwość na dotyk itp.;
- reakcje regresyjne np. częste bóle głowy i brzucha, częstsze korzystanie z toalety, brak kontroli fizjologicznej u dziecka powyżej 4 r.ż., obgryzanie paznokci, ssanie palca itp.;
- brak koncentracji, apatia, ospałość;

Najtrudniej zidentyfikować przemoc psychiczną. Do jej syndromów należą:

- wzrost napięcia emocjonalnego, lęku, niepokoju, jak i również wzmożona czujność oraz brak zdolności do rozluźnienia;
- zmienność nastrojów;
- obniżona samoocena oraz poczucie własnej wartości, skłonność do izolacji, tłumiony płacz bądź też popłakiwanie w ukryciu, poczucie odrzucenia;
- brak żywej reakcji w sytuacjach, które u rówieśników wywołują ból, płacz lub protest;
- chroniczny smutek, depresja, wzrost natręctw itp.;

Przemoc domowa ma również społeczne objawy. Należą do nich:

- brak ufności wobec otoczenia;
- wyuczona bezradność;
- spadek poczucia kompetencji;
- wrogość i niekontrolowane wybuchy złości.

W przypadku dzieci:

- brak dystansu wobec dorosłych, ucieczki z domu, wandalizm, uzależnienie od agresora
- bójk z rówieśnikami
- złośliwość, zobojętnienie na karę;

4. Cykl przemocy domowej

Przemoc domowa rzadko należy do aktów jednorazowych. Najczęściej jest to długotrwały, powtarzający się proces, mający nawet kilkuletnią historię według zauważalnej prawidłowości. Składa się zazwyczaj z trzech następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia – stanowi ona początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych;
- faza ostrej przemocy – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji;
- faza miodowego miesiąca – jest to okres skruchy ze strony sprawcy, który bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy, co spowodowane jest ponownym wzrostem napięcia u agresora.

III. CEL GŁÓWNY

1. Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy oraz zmniejszenie skali zjawiska na terenie Gminy Ryn.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

- Promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.
- Zwiększenie dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy.
- Zmiana postaw mieszkańców gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości.
- Zmniejszanie liczby rodzin, w których podejmowane są interwencje.
- Podnoszenie kompetencji osób realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

V. DZIAŁANIA:

1. Uprzedzające, tj. diagnoza, informacja, edukacja- kierowanie do ogółu mieszkańców gminy, w tym także osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym.
2. Interwencyjne, tj. opiekuńcze- kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie, pouczające i izolujące- kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Wspierająco- terapeutyczne dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek, sprawca).
4. Ścisła współpraca z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rynie, Posterunku Policji w Rynie, Niepublicznego Ośrodka Zdrowia w Rynie oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rynie.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE:

- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy,

- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Miasta i Gminy w Rynie,
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie,
3. Miejsko-Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rynie,
4. Placówki oświatowe z terenu gminy Ryn,
5. Policja,
6. Służba zdrowia,
7. Organizacje pozarządowe mające w swoim statucie działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII PODSTAWOWE ZADANIA.

Lp.	Cele szczegółowe	Zadania	Realizatorzy
1	Promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy	pedagogizacja rodziców w zakresie metod wychowania bez przemocy zajęcia informacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rynie.
2	Zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy	rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym	Urząd Miasta i Gminy w Rynie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Służba Zdrowia, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rynie.
3	Zmiana postaw mieszkańców gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie	Działania profilaktyczne: edukacja dzieci i młodzieży w	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rynie, Urząd

	świadomości społecznej i wrażliwości	zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy na temat przemocy w rodzinie.	Miasta i Gminy w Rynie, Policja, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie.
4	Zmniejszanie liczby rodzin, w których podejmowane są interwencje	diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizowanie indywidualnego planu pomocy, podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin w których dochodzi do przemocy ciągle wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty”, prowadzenie dokumentacji działań i ich efektów.	Zespół interdyscyplinarny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja.
5	Podnoszenie kwalifikacji , branie czynnego udziału w szkoleniach ,kursach, seminariach , osób realizujących działania	systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników instytucji i służb	Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Szkolno-Przedszkolny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

	związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinach.	zajmujących się rozpoznawaniem zjawiska przemocy w rodzinie oraz działaniami interwencyjnymi	Społecznej, Służba Zdrowia, Policja, Organizacje pozarządowe mające w swoim statucie działania dotyczące przeciwdziałanie przemocy w rodzinach.
--	--	--	---

IX. ZASADY POMOCY:

Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania, pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy, to:

1. Bezpieczeństwo i autonomia osoby doznającej przemocy.
2. Odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia a nawet śmierć, istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko osobie lub innym ze strony sprawcy, ofiar lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzona za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy w rodzinie.

X. PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie finansowany jest ze środków pochodzących z budżetu gminy oraz dotacji i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Praca z osobami doświadczającymi przemocy, nawet dla profesjonalnej kadry jest bardzo trudna i wyczerpująca psychicznie. Wymaga uwzględnienia stopnia „zniewolenia” ofiary oraz dostosowania tempa pracy do jej gotowości do zmiany. Osoby pracujące z tak trudnymi problemami powinny także być objęte systematycznym szkoleniem i pomocą psychologiczną. Ważnym elementem w procesie pomagania osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie, jest także współpraca z innymi służbami i instytucjami - sojusznikami osób pokrzywdzonych. „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2024 dla Gminy Ryn” pozwoli na zintegrowanie działań i kompetencji wielu służb, zwiększenie profesjonalizmu kadry i w rezultacie zmniejszenie skali zjawiska przemocy w naszej gminie.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Rynie

Juliusz Brant